

**Проект
вноситься народним
депутатом України
ПАПЄВИМ М.М.**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про обов'язкову професійну пенсійну систему

Цей Закон визначає умови та порядок пенсійного забезпечення окремих категорій осіб, які зайняті на роботах із шкідливими та важкими умовами праці, або на посадах і в професіях, зайнятість на яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років, що здійснюється за рахунок пенсійних коштів обов'язкової професійної пенсійної системи відповідно до цього Закону.

Зміна умов і норм, передбачених у цьому Законі, здійснюються виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

Розділ I. Основні положення

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

обов'язкова професійна пенсійна система – складова частина системи накопичувального пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на засадах обов'язкової участі роботодавців у формуванні пенсійних накопичень на користь окремих категорій осіб, які працюють на роботах із шкідливими та важкими умовами праці, або на посадах і в професіях, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років, з метою отримання учасниками обов'язкової професійної пенсійної системи додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат відповідно до цього Закону;

індивідуальний професійний пенсійний рахунок – складова частина індивідуального пенсійного рахунку учасника обов'язкової професійної пенсійної системи в недержавному пенсійному фонді, відкриття та порядок ведення якого здійснюється відповідно до вимог законодавства у сфері недержавного пенсійного забезпечення з урахуванням особливостей, визначених цим Законом;

обов'язкові професійні пенсійні внески (далі – професійні пенсійні внески) – грошові внески, які сплачуються платниками до недержавного пенсійного

фонду на користь учасника обов'язкової професійної пенсійної системи на умовах та у порядку, визначених цим Законом;

професійний пенсійний план – пенсійна схема недержавного пенсійного фонду, яка визначає умови та порядок пенсійного забезпечення учасників обов'язкової професійної пенсійної системи;

пільговий пенсійний період – період з моменту набуття учасником обов'язкової професійної пенсійної системи права отримувати професійні пенсійні виплати відповідно до цього Закону до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”;

платники професійних пенсійних внесків (далі платники) – роботодавці, які використовують працю найманих працівників на роботах із шкідливими та важкими умовами праці, або на посадах і в професіях, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років, та сплачують професійні пенсійні внески на користь учасників обов'язкової професійної пенсійної системи відповідно до цього Закону;

професійна пенсійна виплата – пенсійна виплата, що здійснюється за рахунок пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника обов'язкової професійної пенсійної системи у вигляді щомісячних або одноразових виплат у пільговому пенсійному періоді (у періоді встановлення інвалідності), або у вигляді довічної пенсії на умовах цього Закону;

професійний пенсійний стаж – сумарна тривалість періодів роботи особи в шкідливих і важких умовах праці або на посадах і в професіях, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років, визначених відповідно до цього Закону;

учасник обов'язкової професійної пенсійної системи (далі – учасник професійної пенсійної системи) – особа, на користь якої сплачуються (сплачувалися) професійні пенсійні внески до обов'язкової професійної пенсійної системи, або яка користується правом на отримання професійних пенсійних виплат відповідно до цього Закону.

Інші терміни використовуються у значеннях, встановлених законами.

Стаття 2. Законодавство України про обов'язкову професійну пенсійну систему

1. Законодавство України, що регулює відносини у сфері обов'язкової професійної пенсійної системи, складається із Законів України „Про пенсійне забезпечення”, “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, “Про недержавне пенсійне забезпечення”, “Про банки та банківську діяльність”, “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”,

"Про колективні договори і угоди", "Про охорону праці", "Про страхування", "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні", Кодексу законів про працю України, цього Закону, міжнародних договорів з пенсійного забезпечення, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інших нормативно-правових актів.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України у сфері обов'язкового професійного пенсійного забезпечення, застосовуються норми міжнародного договору.

Стаття 3. Принципи пенсійного забезпечення в обов'язковій професійній пенсійній системі

1. Пенсійне забезпечення в обов'язковій професійній пенсійній системі здійснюється за принципами:

законодавчого визначення його умов;

обов'язковості сплати професійних пенсійних внесків на користь учасників професійної пенсійної системи у порядку, визначеному цим Законом;

рівноправності всіх учасників професійної пенсійної системи щодо реалізації прав, наданих цим Законом;

визначення розміру професійної пенсійної виплати залежно від суми пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи;

цільового та ефективного використання пенсійних активів обов'язкової професійної пенсійної системи;

відповідальності згідно із законодавством суб'єктів обов'язкової професійної пенсійної системи за порушення норм, передбачених цим Законом, Законами України "Про недержавне пенсійне забезпечення", "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", "Про страхування", "Про колективні договори і угоди", "Про охорону праці", "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", "Про банки та банківську діяльність", "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні", Кодексу законів про працю України та іншими законами і нормативно-правовими актами;

державного регулювання та нагляду за діяльністю суб'єктів обов'язкової професійної пенсійної системи.

Стаття 4. Суб'єкти обов'язкової професійної пенсійної системи

1. Суб'єктами обов'язкової професійної пенсійної системи є:

платники професійних пенсійних внесків;
учасники професійної пенсійної системи;
недержавні пенсійні фонди, які мають право на провадження діяльності за професійними пенсійними планами;
засновники пенсійних фондів;
компанії з управління активами;
адміністратори пенсійних фондів;
зберігачі;
аудиторські фірми (аудитори);
страхові організації, які здійснюють виплату довічних пенсій відповідно до вимог цього Закону;
органи державного нагляду та контролю;
Державна адміністрація соціального страхування;
саморегульовані організації суб'єктів, які надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Стаття 5. Сфера дії Закону

Норми цього Закону поширюються на осіб, які працюють (працювали після набрання чинності цим Законом) на роботах із шкідливими та важкими умовами праці або на посадах і в професіях, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років, відповідно до категорій професійних пенсійних планів, передбачених частиною третьою статті 6 цього Закону.

Стаття 6. Професійні пенсійні плани

1. Умови та порядок пенсійного забезпечення в обов'язковій професійній пенсійній системі, що здійснюється недержавними пенсійними фондами, визначаються професійними пенсійними планами.

Кабінетом Міністрів України затверджуються типові професійні пенсійні плани. Типові професійні пенсійні плани застосовуються недержавними пенсійними фондами, які мають право на провадження діяльності за професійними пенсійними планами.

Професійні пенсійні плани, розроблені пенсійними фондами на основі типових професійних пенсійних планів, підлягають обов'язковій реєстрації Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

2. Професійні пенсійні плани відображають:

умови та порядок пенсійного забезпечення осіб, які працюють на роботах із шкідливими та важкими умовами праці, або на посадах і в професіях, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років;

розмір пенсійного внеску та його зміна в залежності від категорії професійного пенсійного плану;

порядок та строки сплати пенсійних внесків;

види професійних пенсійних виплат та умови їх здійснення;

порядок визначення розміру професійних пенсійних виплат;

строк, протягом якого здійснюються професійні пенсійні виплати, та порядок їх здійснення;

права та обов'язки роботодавця та учасника фонду за даним професійним пенсійним планом;

інші умови, що не суперечать законодавству.

3. Професійні пенсійні плани розподіляються на такі категорії:

1) Професійний пенсійний план першої категорії визначає умови та порядок участі в ньому осіб, визначених у пункті "а" статті 13, абзацах першому – четвертому пункту "б" статті 54, абзаці третьому пункту "г" статті 54 Закону України "Про пенсійне забезпечення":

1.1. Працівники, зайняті повний робочий день (не менше 80 відсотків робочого часу) на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, – за списком №1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджених Кабінетом Міністрів України, крім осіб, зайнятих на підземних роботах та осіб, віднесених до пенсійного плану третьої категорії (підпункти 3.1. і 3.2.);

1.2. Бортпровідники – жінки;

1.3. Працівники, які здійснюють управління повітряним рухом і мають свідоцтво диспетчера, виконують роботи з безпосереднього управління польотами повітряних суден;

2) Професійний пенсійний план другої категорії визначає умови та порядок участі в ньому осіб, визначених у пунктах "б" і "з" статті 13, пунктах "а", "б", "в", "д" статті 55 Закону України "Про пенсійне забезпечення":

2.1. Працівники, зайняті повний робочий день (не менше 80 відсотків робочого часу) на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, – за списком №2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджених Кабінетом Міністрів України;

2.2. Водії міського пасажирського транспорту (автобусів, тролейбусів, трамваїв) і великовагових автомобілів, зайнятих у технологічному процесі важких і шкідливих виробництв;

2.3. Робітники локомотивних бригад та окремих категорій працівників, які безпосередньо здійснюють організацію перевезень і забезпечують безпеку руху на залізничному транспорті та в метрополітені, – за списками професій і посад, затверджених Кабінетом Міністрів України; водії вантажних автомобілів, безпосередньо зайнятих у технологічному процесі на шахтах, у рудниках, розрізах і рудних кар'єрах, на вивезенні вугілля, сланцю, руди, породи;

2.4. Працівники експедицій, партій, загонів, дільниць і бригад, безпосередньо зайняті на польових геологорозвідувальних, пошукових, топографо–геодезичних, геофізичних, гідрографічних, гідрологічних, лісовпорядних і розвідувальних роботах;

2.5. Робітники, майстри (у тому числі старші майстри) безпосередньо зайняті на лісозаготівлях і лісосплаві, включаючи зайнятих на обслуговуванні механізмів і обладнання, – за списком професій, посад і виробництв, що затверджується у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України;

2.6. Плавсклад морського, річкового флоту і флоту рибної промисловості (крім суден портових, що постійно працюють на акваторії порту, службово–допоміжних, роз'їзних, приміського, внутрішнього міського сполучення).

3) Професійний пенсійний план третьої категорії визначає умови та порядок участі в ньому осіб, визначених у статті 14, абзацах шостому та сьомому пункту "б" статті 54, абзаці четвертому пункту "д", пунктах "е" і "ж" статті 55 Закону України "Про пенсійне забезпечення":

3.1. Працівники, зайняті повний робочий день (не менше 80 відсотків робочого часу) на підземних і відкритих гірничих роботах (включаючи особовий склад гірничо–рятувальних частин) з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт і рудників та в металургії, – за списком робіт і професій, затверджених Кабінетом Міністрів України, у тому числі на шахтах з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, що реструктуризуються або перебувають у стадії ліквідації, але не більш як 2 роки;

3.2. Працівники провідних професій, зайняті повний робочий день (не менше 80 відсотків робочого часу) на підземних і відкритих гірничих роботах (включаючи особовий склад гірничо–рятувальних частин) по видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт і рудників та в металургії: гірники очисного забою, прохідники, забійники на відбійних молотках, машиністи гірничих виїмкових машин, сталевари, горнові, агломератники, вальцювальники стана гарячого прокату, оброблювачі

поверхневих дефектів металу (вогневим способом вручну) на гарячих дільницях, машиністи кранів металургійного виробництва (відділень нагрівальних колодязів та стріперних відділень);

3.3. Працівники, які здійснюють управління повітряним рухом і мають посвідчення (диспетчери, старші диспетчери, керівники польотів), крім тих, які віднесені до професійного пенсійного плану першої категорії (підпункт 1.1.);

3.4. Працівники окремих видів суден, професій і посад плавскладу суден морського, річкового і рибпромислового флоту, – за списком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

3.5. працівники освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

3.6. Артисти театральних-концертних та інших видовищних закладів, підприємств і колективів – за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України:

3.6.1.:

- артисти балету та балету на льоду;
- артисти – виконавці танцювальних номерів у професійних художніх колективах;
- артисти театрів міміки і жесту;
- травести (артисти, які виконують ролі хлопчиків, підлітків, дівчаток);
- артисти цирків і концертних організацій: гімнасти, мотовелофігуристи, еквілібристи, балансери, акробати, наїзники, дресирувальники диких звірів, борці, клоуни (коверні), які виконують номери жанрів циркового мистецтва, що призводить до втрати професійної працездатності, силові жонглери, ліліпути – артисти всіх найменувань;
- артисти – вокалісти (солісти), солістки-бандуристки театрів опери і балету, музичних і музично–драматичних театрів, концертних організацій, телебачення і радіомовлення, оперних студій вищих навчальних закладів мистецтв, жокеї;

3.6.2.:

- артисти–вокалісти (солісти) театрів опери і балету, музичних і музично-драматичних театрів, концертних організацій, телебачення і радіомовлення, оперних студій вищих навчальних закладів мистецтв (крім артисток–вокалісток, солісток, названих у підпункті 3.6.1.;
- артисти – виконавці трюкових номерів (каскадери);
- артисти професійних хорових колективів, які виконують сольні партії;
- артисти, які грають на духових інструментах у професійних художніх колективах;

- артисти – ляльководи у театрах ляльок і цирках;
- артисти театрів юного глядача (театрів для дітей та юнацтва);
- жонглери та артисти оригінального жанру в цирках і концертних організаціях;
- артисти драми, артисти оркестру, які грають на духових інструментах;

3.6.3.:

- артисти хору театрів оперети і балету та професійних художніх колективів;
- артисти оркестру (крім тих, що грають на духових інструментах), артисти хору і мімічного ансамблю, концертмейстери – піаністи, артисти вокально–драматичної частини;

4) Професійний пенсійний план четвертої категорії визначає умови та порядок участі в ньому осіб, визначених у пунктах "г", "є", статті 13, пунктом "в", абзацами першим і другим пункту "г" статті 54, пунктом "г" статті 55 Закону України "Про пенсійне забезпечення":

4.1. Інженерно–технічний склад цивільної авіації – за переліком посад і робіт, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

4.2. Бортпровідники – чоловіки;

4.3. Жінки, які працюють трактористами –машиністами, машиністами будівельних шляхових і вантажно–розвантажувальних машин, змонтованих на базі тракторів та екскаваторів;

4.4. Робітниці текстильних виробництв, зайняті на верстатах, обладнанні і машинах, – за списком виробництв і професій, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

4.5. Механізатори (докери–механізатори) комплексних бригад на вантажно-розвантажувальних роботах у портах.

Стаття 7. Професійні пенсійні внески

1. Професійні пенсійні внески є обов'язковим платежем, який здійснюється платниками відповідно до цього Закону.

2. Професійні пенсійні внески сплачуються платником на рахунок обраного відповідно до цього Закону недержавного пенсійного фонду у зберігачі.

3. Професійні пенсійні внески не включаються до складу податків, інших обов'язкових платежів, що складають систему оподаткування, не можуть бути зарахованими до Державного бюджету України, бюджетів інших рівнів або використовуватись на цілі, не передбачені цим Законом.

4. Професійні пенсійні внески сплачуються за рахунок коштів платників.

5. Професійні пенсійні внески за відповідними професійними пенсійними планами нараховуються на суми фактичних витрат на оплату праці учасника професійної пенсійної системи, на які нараховуються страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

6. Розмір професійних пенсійних внесків за типовими професійними пенсійними планами встановлюється Верховною Радою України. Пропозиції про розмір професійних пенсійних внесків за типовими професійними пенсійними планами вносяться Кабінетом Міністрів України.

Подання Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України пропозицій щодо розмірів професійних пенсійних внесків для кожного типового професійного пенсійного плану здійснюється після погодження їх з всеукраїнськими організаціями роботодавців та профспілок з урахуванням актуарних розрахунків.

7. Сплата професійних пенсійних внесків на користь категорій осіб, зайнятих на роботах з шкідливими і важкими умовами праці, передбачених списками №1 і №2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджених Кабінетом Міністрів України, здійснюється за умови, що робочі місця учасників професійної пенсійної системи належать до робочих місць з шкідливими та важкими умовами праці за результатами атестації робочих місць за умовами праці (далі – атестації робочих місць), яка здійснюється в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

8. Обмін інформацією щодо перерахованих на рахунки недержавних пенсійних фондів у зберігачах професійних пенсійних внесків здійснюється у порядку, встановленому Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики, крім випадків, передбачених пунктом 2 частини другої статті 12 цього Закону.

9. Платник не сплачує пенсійні внески:

1) у разі припинення учасником професійної пенсійної системи роботи в шкідливих та важких умовах праці або на посадах і в професіях, які дають право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років – з дати, яка слідує за датою звільнення з такої роботи;

2) при призначенні учаснику професійної пенсійної системи професійної пенсійної виплати у порядку та на умовах, передбачених цим Законом – з дати, з якої призначено професійну пенсійну виплату;

3) у разі забезпечення оптимальних або допустимих умов праці на робочих місцях із шкідливими і важкими умовами праці, що повинно бути підтверджено результатами атестації робочих місць, – з дати видання наказу про результати проведення такої атестації;

4) у разі ліквідації підприємства, установи, організації – платника професійних пенсійних внесків.

11. У разі не проведення, або несвоєчасного проведення атестації робочих місць роботодавець продовжує сплату професійних пенсійних внесків і не припиняє їх до моменту, поки за результатами атестації робочих місць не буде зроблено висновку про допустимі умови праці на даному робочому місці.

12. У разі залучення до роботи в шкідливих і важких умовах праці або на посади і в професії, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років особи, яка отримує професійну пенсійну виплату відповідно до цього Закону, роботодавець виплачує цій особі компенсаційну виплату до заробітної плати у розмірі, не меншому, ніж встановлений законом розмір професійних пенсійних внесків на користь осіб за професійним пенсійним планом відповідної категорії, визначеної в залежності від виконуваної особою роботи, за професією чи займаною посадою.

Стаття 8. Особливості сплати професійних пенсійних внесків бюджетними установами

1. Професійні пенсійні внески відповідно до цього Закону на користь працівників бюджетних установ, які утримуються за рахунок коштів державного бюджету, сплачуються відповідно до бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Бюджетні установи, які утримуються за рахунок місцевого бюджету, сплачують пенсійні внески на користь учасників професійної пенсійної системи за рахунок коштів місцевого бюджету та міжбюджетних трансфертів у порядку, встановленому законодавством.

Стаття 9. Обов'язки платника

1. Платник зобов'язаний:

1) укласти пенсійний контракт з недержавним пенсійним фондом, визначеним галузевою угодою або колективним договором (за відсутності такого – за рішенням трудового колективу), або у випадках, визначених статтею 8 цього Закону – з недержавними пенсійними фондами, обраними відповідно до порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, на користь особи, на яку поширюється дія цього Закону, та яка перебуває в трудових відносинах з роботодавцем, у місячний строк з дня зарахування такої особи на роботу з шкідливими і важкими умовами праці або на посаду, професію, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугу років;

2) сплачувати професійні пенсійні внески на користь учасника професійної пенсійної системи на умовах, визначених законодавством, професійним пенсійним планом та пенсійним контрактом;

3) не припиняти сплату професійних пенсійних внесків на користь учасника професійної пенсійної системи у разі несвоєчасного проведення роботодавцем атестації робочих місць до моменту, поки за результатами атестації робочих місць не буде зроблено висновку про допустимі умови праці на робочому місці такого учасника;

4) подавати адміністратору недержавного пенсійного фонду відомості, необхідні для ведення індивідуальних професійних пенсійних рахунків учасників професійної пенсійної системи;

5) надавати Державній адміністрації соціального страхування України документи, необхідні для здійснення контролю за правильністю нарахування та сплати роботодавцем професійних пенсійних внесків, а також контролю за набуттям права на отримання професійної пенсійної виплати учасниками професійної пенсійної системи, які є працівниками такого роботодавця;

6) здійснювати компенсаційні виплати у випадках, передбачених частиною дванадцятою статті 7 цього Закону.

2. У разі ліквідації або зміни власника зобов'язання роботодавця щодо сплати професійних пенсійних внесків переходять до його правонаступника.

Стаття 10. Відповідальність платника

1. Платник професійних пенсійних внесків за несплату, несвоєчасну або неповну сплату професійних пенсійних внесків на користь учасників професійної пенсійної системи, за неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою або подання недостовірних відомостей, що використовуються в системі персоніфікованого обліку, та іншої звітності, передбаченої законодавством, несуть відповідальність на умовах та у порядку, передбачених для страхувальників відповідно до статті 106 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

При цьому сума пені, сплачена платником за несвоєчасне перерахування з його вини сум професійних пенсійних внесків на користь учасника професійної пенсійної системи є власністю учасника професійної пенсійної системи та обліковується на його індивідуальному професійному пенсійному рахунку.

2. У разі якщо платник у визначений термін не обрав пенсійний фонд для перерахування професійних пенсійних внесків на користь особи, на яку поширюється дія цього Закону, до такого платника застосовуються санкції відповідно до частини першої цієї статті Закону як за несвоєчасну та неповну сплату професійних пенсійних внесків.

Стаття 11. Порядок провадження діяльності з пенсійного забезпечення в обов'язковій професійній пенсійній системі

1. Пенсійне забезпечення в обов'язковій професійній пенсійній системі здійснюється недержавними пенсійними фондами, які мають право здійснювати діяльність за професійними пенсійними планами.

2. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України щомісячно публікує перелік недержавних пенсійних фондів, які мають право здійснювати діяльність за професійними пенсійними планами.

3. Роботодавець особи, на яку поширюється дія цього Закону, укладає пенсійний контракт з адміністратором недержавного пенсійного фонду, визначеного галузевою угодою або колективним договором (за відсутності такого – за рішенням трудового колективу), або у випадках, визначених статтею 8 цього Закону – з недержавними пенсійними фондами, обраними відповідно до порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, протягом місяця з дня зарахування такої особи на роботу із шкідливими та важкими умовами праці, або на посаду чи професію, зайнятість на/в яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років.

Пенсійний контракт укладається у трьох примірниках: один – для роботодавця, другий – для недержавного пенсійного фонду, третій – надається учаснику професійної пенсійної системи. Разом з примірником пенсійного контракту адміністратор повинен надати роботодавцю та учаснику професійної пенсійної системи копію зазначеного у пенсійному контракті професійного пенсійного плану.

Для укладання пенсійного контракту на користь особи, на яку поширюється дія цього Закону, роботодавець зобов'язаний заповнити реєстраційну картку учасника професійної пенсійної системи відповідно до цього Закону та протягом одного місяця з дня укладання контракту повідомити територіальний орган Державної адміністрації соціального страхування України про обраний недержавний пенсійний фонд.

Форма реєстраційної картки учасника професійної пенсійної системи встановлюється Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України за погодженням із спеціально уповноваженим органом у сфері праці та соціальної політики.

4. Реєстраційна картка учасника професійної пенсійної системи повинна вміщувати інформацію щодо:

категорії професійного пенсійного плану, який застосовується для учасника професійної пенсійної системи;

індивідуальних відомостей про учасника професійної пенсійної системи;

місце роботи, професію/посаду учасника професійної пенсійної системи;

відомостей про роботодавця;

Реєстраційну картку підписує особа, уповноважена роботодавцем, та учасник професійної пенсійної системи

5. Адміністратор недержавного пенсійного фонду протягом 30 робочих днів з дати укладення першого за часом пенсійного контракту з роботодавцем на користь учасника професійної пенсійної системи зобов'язаний відкрити такому учаснику індивідуальний професійний пенсійний рахунок та надіслати особі свідоцтво учасника професійної пенсійної системи.

Форма свідоцтва учасника професійної пенсійної системи встановлюється Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України за погодженням із спеціально уповноваженим органом у сфері праці та соціальної політики.

6. У разі зміни відомостей про роботу, посаду чи професію, зайнятість на/в яких дає право на отримання пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років відповідно до цього Закону, які призводять до зміни професійного пенсійного плану, роботодавець у тижневий термін зобов'язаний повідомити про це адміністратора недержавного пенсійного фонду, з яким укладений пенсійний контракт. У повідомленні, яке роботодавець надає адміністратору недержавного пенсійного фонду робиться відмітка учасника професійної пенсійної системи про його ознайомлення зі змістом повідомлення.

Адміністратор недержавного пенсійного фонду у місячний строк з дня отримання інформації від роботодавця щодо зміни відомостей про посаду чи професію, зайнятість на яких дає право на отримання пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років, зобов'язаний прийняти рішення про зміну професійного пенсійного плану для учасника професійної пенсійної системи, умови праці якого змінилися. Про зміну професійного пенсійного плану адміністратор недержавного пенсійного фонду у місячний строк зобов'язаний повідомити роботодавця особи, на яку поширюється дія цього Закону, та для якої професійний пенсійний план був змінений, а також територіальний орган Державної адміністрації соціального страхування України.

7. Роботодавець має право змінювати недержавний пенсійний фонд, до якого він сплачує професійні пенсійні внески на користь осіб, на яких поширюється дія цього Закону, але не частіше 1 разу на 2 роки.

Стаття 12. Особливості адміністрування пенсійних фондів, що мають право здійснювати діяльність за професійними пенсійними планами

1. Адміністратором недержавного пенсійного фонду, що має право здійснювати діяльність за професійними пенсійними планами може бути юридична особа, яка здійснює діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів відповідно до Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення";

Адміністратор надає послуги недержавному пенсійному фонду на підставі договору про адміністрування недержавного пенсійного фонду, який укладається з радою недержавного пенсійного фонду у письмовій формі відповідно до законодавства у сфері недержавного пенсійного забезпечення з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Адміністратор недержавного пенсійного фонду подає звітність щодо учасників професійної пенсійної системи, відповідно до цього Закону:

1) щоквартально:

Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України;
раді недержавного пенсійного фонду;

фінансовим органам в частині використання коштів державного бюджету щодо професійних пенсійних внесків на користь учасників обов'язкової професійної пенсійної системи в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

2) щомісячно:

Державній адміністрації соціального страхування за формою, встановленою Державною адміністрацією соціального страхування разом з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України та Державною податковою адміністрацією України.

3. Щорічно адміністратор недержавного пенсійного фонду, який має право здійснювати діяльність за професійними пенсійними планами, подає Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України звіти, що містять інформацію про адміністрування професійних пенсійних внесків, інвестиційного доходу, отриманого внаслідок інвестування пенсійних активів обов'язкової професійної пенсійної системи, своєчасності та повноти сплати професійних пенсійних внесків.

Адміністратор недержавного пенсійного фонду готує та офіційно оприлюднює інформацію щодо здійснення фондом діяльності за професійними пенсійними планами.

Вимоги до складу інформації, яка підлягає оприлюдненню, та періодичності її оприлюднення встановлюються Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

4. Адміністратор недержавного пенсійного фонду зобов'язаний:

1) вести персоніфікований облік пенсійних коштів на індивідуальних професійних пенсійних рахунках учасників обов'язкової професійної пенсійної системи;

2) забезпечувати організацію та своєчасне внесення відомостей про сплату пенсійних внесків та отриманого інвестиційного доходу;

3) укласти договір з Державною адміністрацією соціального страхування відповідно до п. 6 статті 13 цього Закону;

4) надавати звітність територіальним органам Державної адміністрації соціального страхування щодо сплати професійних пенсійних внесків та іншу інформацію, яка необхідна для здійснення персоніфікованого обліку осіб, на яких поширюється дія цього Закону. Звітність надається у строки та у порядку, встановленими Державною адміністрацією соціального страхування за погодженням з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг, Державною податковою адміністрацією України та спеціально уповноваженим органом у сфері праці та соціальної політики України;

5) протягом трьох робочих днів надавати на письмову вимогу учасника професійної пенсійної системи один раз на рік безоплатно випуску з його індивідуального професійного пенсійного рахунку за формою, встановленою Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, а також у разі письмового запиту такої особи, додатково за плату надавати їй таку інформацію, крім випадків, коли ця інформація необхідна для отримання професійної пенсійної виплати за рахунок пенсійних коштів, облікованих на її індивідуальному професійному пенсійному рахунку;

6) письмово інформувати осіб, на яких поширюється дія цього Закону, про набуття ними права на професійну пенсійну виплату;

7) подавати у встановленому порядку звітність відповідно до цього Закону та Закону України “Про недержавне пенсійне забезпечення”;

8) здійснювати професійні пенсійні виплати на пільговий період та одноразові професійні пенсійні виплати учасникам професійної пенсійної системи за рахунок пенсійних коштів, облікованих на їх індивідуальних професійних пенсійних рахунках, на умовах цього Закону;

9) здійснити у випадках, передбачених цим Законом, перерахування пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному професійному пенсійному рахунку особи, до іншого недержавного пенсійного фонду або до обраної нею страхової організації;

10) надавати учаснику професійної пенсійної системи інформацію щодо наявності у нього необхідного професійного пенсійного стажу для отримання професійної пенсійної виплати;

11) надавати Державній податковій службі України у встановленому нею порядку та на вимогу центральних органів виконавчої влади України, уповноважених для здійснення контролю, інформацію щодо сум обов’язкових професійних пенсійних внесків, перерахованих платником до недержавного пенсійного фонду на рахунок учасника професійної пенсійної системи.

Стаття 13. Особливості персоніфікованого обліку в обов’язковій професійній пенсійній системі та контроль за сплатою професійних пенсійних внесків

1. Ведення персоніфікованого обліку учасників професійної пенсійної системи здійснюється адміністратором недержавного пенсійного фонду відповідно до законодавства у сфері недержавного пенсійного забезпечення в порядку, встановленому Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг.

2. На індивідуальному професійному пенсійному рахунку здійснюється окремий облік професійних пенсійних внесків на користь учасника професійної пенсійної системи, розподіленого інвестиційного прибутку (збитку) недержавного пенсійного фонду та здійснених професійних пенсійних виплат.

Облік професійних пенсійних внесків здійснюється одночасно з обліком періоду їх сплати за відповідним професійним пенсійним планом.

3. Адміністратор недержавного пенсійного фонду надає інформацію з індивідуального професійного пенсійного рахунку учасника недержавного пенсійного фонду Державній адміністрації соціального страхування. Інформація надається у строки та у порядку, встановленими Державною адміністрацією соціального страхування за погодженням з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, Державною податковою адміністрацією України та центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики України.

4. Інформація з індивідуального професійного пенсійного рахунку учасника недержавного пенсійного фонду зберігається на електронному носіїві в адміністратора недержавного пенсійного фонду та в Державному реєстрі соціального страхування протягом строку участі такої особи в обов'язковій професійній пенсійній системі, а після припинення участі такої особи в обов'язковій професійній пенсійній системі – протягом десяти років, якщо інше не передбачено законом. Про припинення участі особи в обов'язковій професійній пенсійній системі робиться відмітка в персоніфікованій базі даних недержавного пенсійного фонду та в Державному реєстрі соціального страхування.

5. Контроль за своєчасністю та повнотою сплати професійних пенсійних внесків платником здійснює Державна адміністрація соціального страхування та її територіальні органи.

6. Державна адміністрація соціального страхування збирає, обробляє та зберігає інформацію з індивідуальних професійних пенсійних рахунків учасників недержавних пенсійних фондів, а також здійснює контроль за своєчасністю та повнотою сплати професійних пенсійних внесків платниками на основі договорів, укладених з адміністраторами недержавних пенсійних фондів в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

7. При поданні до Верховної Ради України пропозицій щодо розмірів професійних пенсійних внесків для кожного типового професійного пенсійного плану Кабінетом Міністрів України враховуються в числі адміністративних

витрат розмір плати адміністраторів недержавних пенсійних фондів Державній адміністрації соціального страхування в межах собівартості послуг, зазначених в п.6 цієї статті Закону.

Стаття 14. Обов'язки територіальних органів Державної адміністрації соціального страхування щодо здійснення діяльності в обов'язковій професійній пенсійній системі

1. Територіальні органи Державної адміністрації соціального страхування зобов'язані:

1) у разі отримання від роботодавця повідомлення про обраний недержавний пенсійний фонд з яким укладено пенсійний контракт на користь особи, на яку поширюється дія цього Закону, укласти договір з адміністратором такого фонду про збирання, обробку та зберігання інформації з індивідуальних професійних пенсійних рахунків учасників недержавних пенсійних фондів та здійснення контролю за своєчасністю та повнотою сплати професійних пенсійних внесків;

2) здійснювати контроль за своєчасністю та повнотою сплати професійних пенсійних внесків;

3) збирати, обробляти та зберігати інформацію з індивідуальних професійних пенсійних рахунків учасників професійної пенсійної системи за даними адміністраторів недержавних пенсійних фондів;

3) надавати на вимогу учасника професійної пенсійної системи інформацію щодо наявності у нього необхідного професійного пенсійного стажу для отримання професійної пенсійної виплати;

4) надавати компетентним державним органам, а також за плату адміністратору недержавного пенсійного фонду (у разі втрати інформації з індивідуального професійного пенсійного рахунку учасника професійної пенсійної системи) інформацію, що обліковується в системі персоніфікованого обліку даних про учасників професійної пенсійної системи;

Стаття 15. Пенсійні активи

1. Пенсійні активи обов'язкової професійної пенсійної системи:

1) зберігаються у зберігачі із застосуванням вимог щодо їх зберігання, передбачених Законом України "Про недержавне пенсійне забезпечення";

2) повинні відповідати вимогам щодо складу активів, передбачених Законом України "Про недержавне пенсійне забезпечення";

3) інвестуються відповідно до інвестиційної декларації недержавного пенсійного фонду з метою отримання доходу на користь учасників обов'язкової

професійної пенсійної системи, відповідно до Закону України “Про недержавне пенсійне забезпечення”.

2. Джерелами формування коштів професійної пенсійної системи є:

1) професійні пенсійні внески на користь учасників професійної пенсійної системи;

2) інвестиційний дохід, що утворюється внаслідок розміщення та інвестування пенсійних активів обов’язкової професійної пенсійної системи;

3) суми штрафів, сплачених роботодавцем за порушення встановленого порядку нарахування, обчислення і сплати професійних пенсійних внесків на користь учасників професійної пенсійної системи;

3. Пенсійні кошти учасників професійної пенсійної системи обліковуються адміністратором пенсійного фонду на їх індивідуальних професійних пенсійних рахунках на умовах та у порядку, встановлених Законом України “Про недержавне пенсійне забезпечення”.

4. У разі якщо учасник професійної пенсійної системи виявив бажання використати пенсійні кошти, обліковані на його індивідуальному професійному пенсійному рахунку, на оплату договору страхування довічної пенсії, належні йому пенсійні активи з такого рахунку при досягненні ним пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, перераховуються до обраної ним страхової організації у порядку, передбаченому статтею 62 Закону України “Про недержавне пенсійне забезпечення”.

5. У разі звільнення з роботи учасника професійної пенсійної системи та зарахування його на роботу із особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці або на роботу, виконання якої дає право на призначення пенсії на пільгових умовах, на інше підприємство, в установу чи організацію, де роботодавець є вкладником іншого недержавного пенсійного фонду, пенсійні кошти учасника професійної пенсійної системи протягом двох місяців перераховуються до іншого недержавного пенсійного фонду, вкладником якого є такий роботодавець учасника професійної пенсійної системи.

У разі якщо за новим місцем роботи особа не зайнята на роботі, яка дає право на професійні пенсійні виплати відповідно до цього Закону, пенсійні активи, що обліковуються на її індивідуальному професійному пенсійному рахунку, за бажанням особи, можуть залишатися у пенсійному фонді за попереднім місцем роботи учасника професійної пенсійної системи.

6. Перерахування пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи у випадках, передбачених цим Законом, здійснюється у порядку, встановленому Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

7. Граничний розмір витрат на перерахування пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи, до іншого недержавного пенсійного фонду встановлюється Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

8. Пенсійні кошти, обліковані на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи, можуть бути використані виключно для таких цілей:

1) інвестування з метою отримання доходу на користь учасника професійної пенсійної системи;

2) здійснення щомісячної професійної пенсійної виплати;

3) здійснення одноразової професійної пенсійної виплати у випадках, передбачених цим Законом;

4) оплати послуг адміністратора недержавного пенсійного фонду в порядку та на умовах, визначених цим Законом (у тому числі оплати послуг Державної адміністрації соціального страхування за договором, укладеним між адміністратором пенсійного фонду і Державною адміністрацією соціального страхування відповідно до цього Закону), послуг компанії з управління активами (у тому числі оплати послуг торговців цінними паперами (посередників)), зберігача, послуг з проведення планових аудиторських перевірок в обов'язковій професійній пенсійній системі. Зазначені в цьому пункті оплати здійснюються в межах граничних розмірів, встановлених Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України;

5) оплати договору страхування довічної пенсії з урахуванням вимог цього Закону;

6) переведення до іншого недержавного пенсійного фонду у випадках, передбачених цим Законом.

Використання коштів для інших цілей забороняється.

9. У разі смерті учасника обов'язкової професійної пенсійної системи, сума пенсійних коштів, облікованих на його індивідуальному професійному пенсійному рахунку, успадковується в порядку, визначеному Цивільним кодексом України, або за вибором спадкоємця може спрямовуватись на його індивідуальний пенсійний рахунок.

10. Накопичені пенсійні кошти в сумі, облікованій на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи, є власністю такого учасника, якою він розпоряджається згідно із цим Законом та Законом України "Про недержавне пенсійне забезпечення".

Стаття 16. Право на професійні пенсійні виплати

1. Особи, на користь яких сплачувались/сплачуються професійні пенсійні внески, мають право на пенсійні виплати за рахунок пенсійних коштів, облікованих на їх індивідуальних професійних пенсійних рахунках, при досягненні пенсійного віку та наявності такого професійного пенсійного стажу:

1) для працівників, охоплених професійним пенсійним планом першої категорії:

а) передбачених підпунктом 1.1. пункту 1 частини третьої статті 6 цього Закону:

чоловіки – після досягнення 50 років і за наявності страхового стажу не менше 20 років, з них не менше 10 років на роботах, зазначених у цьому підпункті;

жінки – після досягнення 45 років і за наявності страхового стажу не менше 15 років, з них не менше 7 років 6 місяців на роботах, зазначених у цьому підпункті.

Працівники, які мають не менше половини професійного стажу, передбаченого підпунктом 1.1. пункту 1 частини третьої статті 6 цього Закону, набувають право на професійні пенсійні виплати відповідно до цього Закону із зменшенням віку, передбаченого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", на 1 рік за кожний повний рік такої роботи чоловікам і на 1 рік 4 місяці – жінкам;

б) передбачених підпунктом 1.2. пункту 1 частини третьої статті 6 цього Закону після досягнення 45 років і за наявності страхового стажу не менше 20 років, з них не менше 10 років на роботах, зазначених у цьому підпункті;

в) передбачених підпунктом 1.3. пункту 1 частини третьої статті 6 цього Закону:

чоловіки – після досягнення 50 років і за наявності страхового стажу не менше 20 років, з них не менше 12 років 6 місяців на роботах, зазначених у цьому підпункті;

жінки – після досягнення 45 років і за наявності страхового стажу не менше 17 років 6 місяців, з них не менше 10 років на роботах, зазначених у цьому підпункті.

Працівники, передбачені зазначеним підпунктом, звільнені з роботи по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден за станом здоров'я (через хворобу) набувають право на професійну пенсійну виплату відповідно до цього Закону за наявності професійного пенсійного стажу не менше 10 років у чоловіків і не менше 7 років 6 місяців у жінок;

2) для працівників, охоплених професійним пенсійним планом другої категорії:

а) передбачених підпунктами 2.1. – 2.6. пункту 2 частини третьої статті 6 цього Закону:

чоловіки – після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу не менше 25 років, з них не менше 12 років 6 місяців на роботах, зазначених у відповідному підпункті;

жінки – після досягнення 50 років і за наявності страхового стажу не менше 20 років, з них не менше 10 років на роботах, зазначених у відповідному підпункті.

Працівники, які мають не менше половини професійного пенсійного стажу, передбаченого підпунктом 2.1. пункту 2 частини третьої статті 6 цього Закону, набувають право на професійні пенсійні виплати відповідно до цього Закону із зменшенням віку, передбаченого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", на 1 рік за кожні 2 роки 6 місяців такої роботи чоловікам і за кожні 2 роки такої роботи – жінкам;

3) для працівників, охоплених професійним пенсійним планом третьої категорії:

а) передбачених підпунктом 3.1 пункту 3 частини третьої статті 6 цього Закону – незалежно від віку, якщо вони були зайняті на роботах, передбачених зазначеним підпунктом не менше 25 років.

При наявності у осіб, зазначених у цьому підпункті, стажу на підземних роботах менше 10 років у чоловіків і менше 7 років 6 місяців у жінок, за кожний повний рік цих робіт пенсійний вік, передбачений статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", знижується на 1 рік;

б) передбачених підпунктом 3.2. пункту 3 частини третьої статті 6 цього Закону – незалежно від віку, якщо вони були зайняті на роботах, передбачених зазначеним підпунктом не менше 20 років;

При наявності у осіб, зазначених у цьому підпункті, стажу на підземних роботах менше 10 років у чоловіків і менше 7 років 6 місяців у жінок, за кожний повний рік цих робіт пенсійний вік, передбачений статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", знижується на 1 рік;

в) передбачених підпунктом 3.3. пункту 3 частини третьої статті 6 цього Закону – незалежно від віку і за наявності страхового стажу на роботах, зазначених у цьому підпункті, у чоловіків – не менше 20 років, у жінок – не менше 17 років 6 місяців;

г) передбачених підпунктом 3.4. пункту 3 частини третьої статті 6 цього Закону – незалежно від віку і за наявності страхового стажу на роботах, зазначених у цьому підпункті у чоловіків – не менше 25 років, у жінок - не менше 20 років;

г) передбачених підпунктом 3.5. пункту 3 частини третьої статті 6 цього Закону – незалежно від віку і за наявності страхового стажу на роботах, зазначених у цьому підпункті не менше 25 років;

д) передбачених підпунктом 3.6.1. підпункту 3.6. пункту 3 частини третьої статті 6 цього Закону – незалежно від віку і за наявності страхового стажу на роботах, зазначених у цьому підпункті не менше 20 років;

е) передбачених підпунктом 3.6.2. підпункту 3.6. пункту 3 частини третьої статті 6 цього Закону – незалежно від віку і за наявності страхового стажу на роботах, зазначених у цьому підпункті не менше 25 років;

є) передбачених підпунктом 3.6.3. підпункту 3.6. пункту 3 частини третьої статті 6 цього Закону – незалежно від віку і за наявності страхового стажу на роботах, зазначених у цьому підпункті не менше 30 років;

4) для працівників, охоплених професійним пенсійним планом четвертої категорії:

а) передбачених підпунктом 4.1. пункту 4 частини третьої статті 6 цього Закону:

чоловіки – після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу не менше 25 років, з них не менше 20 років на роботах, зазначених у цьому підпункті;

жінки – після досягнення 50 років і за наявності страхового стажу не менше 20 років, з них не менше 15 років на роботах, зазначених у цьому підпункті;

б) передбачених підпунктом 4.2. пункту 4 частини третьої статті 6 цього Закону – після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу не менше 25 років, з них не менше 15 років на роботах, зазначених у цьому підпункті;

в) передбачених підпунктом 4.3. пункту 4 частини третьої статті 6 цього Закону – після досягнення 50 років і за наявності страхового стажу не менше 20 років, з них не менше 15 років на роботах, зазначених у цьому підпункті;

г) передбачених підпунктом 4.4. пункту 4 частини третьої статті 6 цього Закону – після досягнення 50 років і за наявності страхового стажу не менше 20 років, з них не менше 20 років на роботах, зазначених у цьому підпункті;

г) передбачених підпунктом 4.5. пункту 4 частини третьої статті 6 цього Закону –

чоловіки – після досягнення 55 років і за наявності страхового стажу не менше 25 років, з них не менше 20 років на роботах, зазначених у цьому підпункті;

жінки – після досягнення 50 років і за наявності страхового стажу не менше 20 років, з них не менше 15 років на роботах, зазначених у цьому підпункті.

2. Особи, із числа зазначених у частині першій цієї статті, які (з урахуванням частини другої статті 17 цього Закону) не мають необхідного професійного пенсійного стажу, визначеного відповідно до цього Закону, набувають право на отримання професійних пенсійних виплат при досягненні пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

3. У разі набуття права на професійну пенсійну виплату учасник професійної пенсійної системи звертається з заявою про здійснення професійної пенсійної виплати до адміністратора недержавного пенсійного фонду. Форма такої заяви та строки її подання адміністратору встановлюється Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

Стаття 17. Професійний пенсійний стаж

1. Для визначення права учасника професійної пенсійної системи на отримання професійної пенсійної виплати відповідно до цього Закону, до професійного пенсійного стажу зараховується період роботи, передбачений частиною третьою статті 6 цього Закону, зокрема:

1) до періоду роботи, передбаченої підпунктом 1.1. пункту 1, – робота, передбачена підпунктом 1.1. пункту 1, підпунктами 3.1. і 3.2. пункту 3;

2) до періоду роботи, передбаченої підпунктом 2.1. пункту 2, – робота, передбачена підпунктом 1.1. пункту 1, підпунктами 2.2. – 2.6., пункту 2, підпунктами 3.1. і 3.2. пункту 3, підпунктом 4.5. пункту 4;

3) до періоду роботи, передбаченої підпунктом 3.1. пункту 3 (за умови, що ці особи відпрацювали не менш як 10 років на цих роботах – робота за період до 1 січня 2004 року):

- за кожний повний рік роботи гірником очисного забою, прохідником, забійником на відбійних молотках, машиністом гірничих виїмкових машин, сталеваром, горновим, агломератником, вальцювальником стана гарячого прокату – 3 місяці;

- за кожний повний рік роботи, передбаченої підпунктом 1.1. пункту 1 – 9 місяців;

4) до періоду роботи, передбаченої підпунктом 4.3. пункту 4, – робота, передбачена підпунктом 1.1. пункту 1, підпунктами 2.1. – 2.6. пункту 2, підпунктами 3.1. і 3.2. пункту 3, підпунктом 4.5. пункту 4;

5) до періоду роботи, передбаченої підпунктом 4.4. пункту 4, – робота, передбачена підпунктом 1.1. пункту 1, підпунктами 2.1. – 2.6. пункту 2, підпунктами 3.1. і 3.2. пункту 3, підпунктами 4.3. – 4.5. пункту 4;

6) до періодів роботи передбачених підпунктами 2.3. – 2.6. пункту 2, – робота, передбачена підпунктом 1.1. пункту 1, підпунктами 2.1., 2.2. пункту 2, підпунктами 3.1. і 3.2. пункту 3, підпунктами 4.1. і 4.2. пункту 4.

Період роботи осіб, передбачених підпунктом 2.4 пункту 2 частини третьої статті 6 безпосередньо в польових умовах протягом півроку або більше півроку зараховується за рік роботи, менше півроку – за фактичною тривалістю, а на сезонних роботах – на умовах, передбачених законодавством для обчислення сезонних робіт;

7) до періоду роботи передбаченої підпунктом 4.5 пункту 4, – робота, передбачена підпунктом 1.1. пункту 1, підпунктами 2.1. – 2.6. пункту 2, підпунктами 3.1. і 3.2. пункту 3, підпунктами 4.1. і 4.3 пункту 4;

8) до періоду роботи за категорією 1.3. враховуються періоди роботи осіб льотно-випробного складу авіації незалежно від підпорядкованості підприємств, установ і організацій, працівників льотного складу цивільної авіації – за переліком посад, затверджених Кабінетом Міністрів України;

9) до періоду роботи передбаченої підпунктом 4.1. пункту 4, – робота, передбачена підпунктом 1.3. пункту 1; періоди роботи осіб льотно-випробного складу авіації незалежно від підпорядкованості підприємств, установ і організацій та працівників льотного складу цивільної авіації – за переліком посад, затверджених Кабінетом Міністрів України;

10) до періоду роботи, передбаченої абзацом другим підпункту 3.6.3. пункту 3, – робота, передбачена підпунктами 3.4., 3.5., 3.6.1., 3.6.2., абзацом третім підпункту 3.6.3. пункту 3;

11) до періоду роботи, передбаченої підпунктом 2.2. пункту 2, – робота, передбачена підпунктами 2.1., 2.3., 2.4., 2.5. пункту 2, підпунктами 4.3. і 4.5. пункту 4.

2. Якщо учасник професійної пенсійної системи працював до набрання чинності цим Законом на роботах, які відповідно до цього Закону належать до однієї з категорій професійних пенсійних планів, такий період роботи враховується для визначення права учасника професійної пенсійної системи на отримання професійної пенсійної виплати відповідно до цього Закону.

Стаття 18. Види професійних пенсійних виплат

1. За рахунок пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи, може здійснюватись одна із таких видів професійних пенсійних виплат:

1) щомісячна професійна пенсійна виплата на пільговий пенсійний період, а у випадку визнання учасника професійної пенсійної системи інвалідом – на період встановлення інвалідності;

2) одноразова професійна пенсійна виплата у пільговому пенсійному періоді;

3) довічна пенсія - за бажанням особи при досягненні нею пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

2. У разі визнання учасника професійної пенсійної системи інвалідом, за його вибором йому може здійснюватись одна із таких видів професійних пенсійних виплат:

для інвалідів I або II групи - одноразова професійна пенсійна виплата, незалежно від достатності суми коштів для здійснення щомісячної професійної пенсійної виплати на пільговий період або оплати договору страхування довічної пенсії;

для інвалідів I, II або III групи - щомісячна професійна пенсійна виплата на період встановлення інвалідності;

довічна пенсія при досягненні пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

3. Розмір щомісячної професійної пенсійної виплати на пільговий період визначається виходячи із сум пенсійних коштів, що обліковані на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи, тривалості виплати та формули розрахунку величини пенсійної виплати за методикою, затвердженою Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики.

Розмір щомісячної професійної пенсійної виплати інвалідам I, II і III груп на період встановлення інвалідності визначається за методикою, затвердженою Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики. При цьому для здійснення щомісячної професійної пенсійної виплати на період встановлення інвалідності може бути використана вся сума пенсійних коштів, що обліковані на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи, або їх частина.

4. Одноразова професійна пенсійна виплата здійснюється у разі набуття учасником професійної пенсійної системи права на професійну пенсійну виплату відповідно до статті 14 цього Закону, якщо сума пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному професійному пенсійному рахунку учасника професійної пенсійної системи не досягає мінімальної суми коштів, визначеної Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, необхідної для здійснення щомісячної професійної пенсійної виплати на пільговий період або оплати договору страхування довічної пенсії.

Пенсійна виплата, що здійснюється одноразово, визначається виходячи із суми пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному професійному пенсійному рахунку особи на день розрахунку.

4. Виплата щомісячної професійної пенсійної виплати на пільговий період або на період встановлення інвалідності чи одноразової професійної пенсійної виплати здійснюється адміністратором недержавного пенсійного фонду за заявою учасника професійної пенсійної системи.

5. Довічна пенсія виплачується страховою організацією, обраною учасником професійної пенсійної системи, на підставі укладеного договору страхування довічної пенсії після досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, з урахуванням вимог цього Закону.

6. Для укладання договору страхування довічної пенсії учасник професійної пенсійної системи має право підсумувати пенсійні кошти, обліковані на його індивідуальному професійному пенсійному рахунку у пенсійному фонді, з пенсійними коштами, облікованими на його індивідуальному пенсійному рахунку у цьому фонді або іншому недержавному пенсійному фонді та з пенсійними коштами, облікованими на накопичувальному пенсійному рахунку Накопичувального пенсійного фонду загальнообов’язкового державного пенсійного страхування у порядку, визначеному Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

7. Професійна пенсійна виплата не припиняється у разі залучення особи до роботи в шкідливих і важких умовах праці або на посаді чи в професії, зайнятість на якій дає право на призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугу років.

Стаття 19. Права та обов’язки учасника професійної пенсійної системи

1. Учасник професійної пенсійної системи має право:

1) вимагати від роботодавця сплати обов’язкових професійних пенсійних внесків на його користь, якщо це не суперечить нормам цього Закону;

2) отримувати за вимогою один раз на рік безоплатно виписку зі свого індивідуального професійного пенсійного рахунку за формою, встановленою Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, а також на письмовий запит отримувати виписку зі свого індивідуального професійного пенсійного рахунку за плату, крім випадків, коли ця інформація необхідна для отримання пенсійної виплати;

3) отримати щомісячну професійну пенсійну виплату або одноразову професійну пенсійну виплату на умовах і у порядку, визначених цим Законом;

4) використати при досягненні пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, пенсійні кошти, обліковані на його індивідуальному професійному пенсійному рахунку, для оплати договору страхування довічної пенсії. При цьому, за бажанням особи, такі кошти можуть бути підсумовані з належними їй пенсійними коштами, облікованими на індивідуальному пенсійному рахунку цієї особи як учасника недержавного пенсійного фонду та з пенсійними коштами, облікованими на її накопичувальному пенсійному рахунку у Накопичувальному пенсійному фонді загальнообов’язкового державного пенсійного страхування;

5) отримувати в період здійснення йому професійної пенсійної виплати відповідно до цього Закону у разі зарахування на роботу в шкідливих і важких умовах праці або на роботу, виконання якої дає право на призначення пенсії на пільгових умовах чи за вислугу років, компенсаційну виплату до заробітної плати у розмірі, визначеному відповідно до частини дванадцятої статті 7 цього Закону.

2. Учасник професійної пенсійної системи зобов’язаний виконувати вимоги, передбачені цим Законом та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону.

Розділ II Державне регулювання та нагляд у сфері професійного пенсійного забезпечення

Стаття 20. Органи державного регулювання та нагляду

1. Метою державного регулювання та нагляду у сфері професійного пенсійного забезпечення є:

- 1) проведення єдиної та ефективної державної політики у цій сфері;
- 2) забезпечення реалізації прав громадян на професійне пенсійне забезпечення;
- 3) створення умов для ефективного функціонування та розвитку системи професійного пенсійного забезпечення;
- 4) забезпечення дотримання суб'єктами системи професійного пенсійного забезпечення вимог законів, інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері професійного пенсійного забезпечення;
- 5) адаптація системи професійного пенсійного забезпечення до міжнародних стандартів.

2. Державне регулювання та нагляд у порядку, передбаченому законодавством, здійснюють:

1) центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики України, який забезпечує розроблення та координацію єдиної державної політики щодо функціонування професійної пенсійної системи;

2) за дотриманням платниками вимог цього Закону щодо нарахування та сплати професійних пенсійних внесків – Державна адміністрація соціального страхування;

3) щодо дотримання норм цього Закону суб'єктами професійної пенсійної системи – Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;

4) за діяльністю компаній з управління активами в частині управління пенсійними активами – Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

5) за діяльністю зберігача – Національний банк України і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

3. Рішення органів державного регулювання та нагляду є обов'язковими для виконання адміністраторами пенсійних фондів, компаніями з управління активами, зберігачами, страховими організаціями, якщо такі рішення прийняті в межах повноважень цих органів, визначених законодавством. Дії органів державного регулювання та нагляду можуть бути оскаржені в судовому порядку.

4. Якщо суб'єктом професійної пенсійної системи прийнято рішення з порушенням законодавства про обов'язкову професійну пенсійну систему або такий суб'єкт не виконує вимог законодавства, органи державного регулювання та нагляду вказують на допущені порушення і встановлюють строк для їх усунення. Якщо протягом цього строку суб'єкт не усуне порушення, незаконне рішення скасовується органами державного регулювання та нагляду з подальшим відшкодуванням збитків за рахунок цього суб'єкта.

5. Органи державного регулювання та нагляду можуть вимагати скликання ради недержавного пенсійного фонду, що здійснює діяльність за професійними пенсійними планами. Якщо цю вимогу не буде виконано, органи державного регулювання та нагляду можуть самі скликати та провести засідання ради такого фонду.

6. Суб'єкти професійної пенсійної системи зобов'язані надавати посадовим особам органів державного регулювання та нагляду всі документи та інформацію, необхідні для здійснення ними функцій державного регулювання та нагляду.

7. З ініціативи органів державного регулювання та нагляду може призначатися додаткова аудиторська перевірка діяльності суб'єктів професійної пенсійної системи, оплата якої здійснюється за рахунок коштів органу, що призначив перевірку.

Стаття 21. Основні завдання центрального органу виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики України щодо нагляду в професійній пенсійній системі

1. З метою здійснення державного регулювання та нагляду в обов'язковій професійній пенсійній системі центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики України:

1) забезпечує розроблення та координацію єдиної державної політики щодо функціонування професійної пенсійної системи;

2) узагальнює практику застосування законодавства в професійній пенсійній системі, розробляє та вносить пропозиції щодо його вдосконалення;

3) розробляє і затверджує нормативно-правові акти, обов'язкові до виконання, з питань, що належать до його компетенції, та контролює їх виконання.

2. Центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики надає роз'яснення:

1) разом з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України - з питань сплати професійних пенсійних внесків, призначення та виплати пенсій відповідно до цього Закону;

2) разом з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, Державною податковою адміністрацією України та Державною адміністрацією соціального страхування – з питань здійснення контролю за сплатою професійних пенсійних внесків;

3) разом з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України та Державною адміністрацією соціального страхування – з питань здійснення персоніфікованого обліку внесків до професійної пенсійної системи.

Стаття 22. Основні завдання Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України щодо нагляду в накопичувальній системі пенсійного страхування

1) здійснює систематичний контроль за дотриманням законодавства в обов'язковій професійній пенсійній системі, за достовірністю інформації, що надається та оприлюднюється суб'єктами цієї системи;

2) забезпечує захист прав учасників професійної пенсійної системи, шляхом застосування в межах своїх повноважень заходів впливу, з метою запобігання і припинення порушень законодавства в обов'язковій професійній пенсійній системі;

3) розробляє і затверджує нормативно-правові акти, обов'язкові до виконання, з питань, що належать до її компетенції, та контролює їх виконання;

4) встановлює порядок розкриття інформації та складання звітності учасниками ринків фінансових послуг – суб'єктами обов'язкової професійної пенсійної системи;

5) щокварталу надає центральному органу виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики України інформацію щодо показників діяльності суб'єктів обов'язкової професійної пенсійної системи, у тому числі даних, що використовуються при розрахунку довічних пенсій;

8) визначає форму та обсяг інформації про діяльність суб'єктів обов'язкової професійної пенсійної системи, що підлягає офіційному оприлюдненню, та визначає періодичність такого оприлюднення;

9) виконує інші функції, передбачені цим Законом та законодавством про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг.

Стаття 23. Відповідальність адміністраторів недержавних пенсійних фондів та посадових осіб за порушення у сфері професійного пенсійного забезпечення

1. Адміністратори недержавних пенсійних фондів та їх посадові особи за шкоду, заподіяну учасникам професійної пенсійної системи внаслідок невиконання або неналежного виконання ними обов'язків з адміністративного управління пенсійним фондом несуть відповідальність згідно із законом.

2. Адміністратори недержавних пенсійних фондів за неподання, або несвоєчасне подання чи подання не в повному обсязі інформації територіальним органам Державної адміністрації соціального страхування щодо укладення пенсійних контрактів за професійними пенсійними планами несуть відповідальність згідно з законом.

3. У випадку укладення договору відповідно до частиною шостою статті 13 цього Закону, адміністратор пенсійного фонду несе відповідальність за порушення його вимог відповідно до цього договору.

Стаття 24. Відповідальність компанії з управління активами

1. За невиконання або неналежне виконання обов'язків, передбачених цим Законом та договором, укладеним з пенсійним фондом, компанія з управління активами несе відповідальність відповідно до закону та укладеного договору.

2. Компанія з управління активами несе відповідальність усіма коштами і майном, що належать їй на праві власності, перед недержавним пенсійним фондом за збитки, завдані фонду та/або учасникам професійної пенсійної системи внаслідок невиконання або неналежного виконання цього Закону, умов договору і забезпечує їх відшкодування в установленому законом порядку. Такі

збитки не можуть відшкодовуватися за рахунок коштів недержавного пенсійного фонду.

3. Виконання третіми особами певних обов'язків компанії з управління активами за її дорученням не обмежує відповідальності цієї компанії.

4. Компанія з управління активами не несе відповідальності за зобов'язаннями недержавного пенсійного фонду та зберігача.

Стаття 25. Відповідальність страхової організації

Страхова організація несе відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору страхування довічної пенсії відповідно до закону.

Стаття 26. Гарантії прав і законних інтересів учасників професійної пенсійної системи

1. Держава створює умови для функціонування обов'язкової професійної пенсійної системи і гарантує дотримання законодавства з метою захисту майнових та інших прав і законних інтересів учасників професійної пенсійної системи стосовно здійснення пенсійних виплат та їх пенсійних активів, що обліковуються на індивідуальних професійних пенсійних рахунках.

2. Держава створює умови для функціонування страхових організацій і гарантує дотримання ними законодавства з метою захисту майнових та інших прав і законних інтересів осіб, які отримують довічні пенсії відповідно до закону.

Розділ III. Прикінцеві та перехідні положення

I. Цей Закон набуває чинності з 1 липня 2009 року, крім положень статті 7 цього Закону в частині сплати професійних пенсійних внесків.

Положення статті 7 цього Закону в частині сплати професійних пенсійних внесків набувають чинності через 5 років з дня набрання чинності цим Законом, крім випадків, коли сплата професійних пенсійних внесків на користь осіб, на яких поширюється дія цього Закону, передбачена галузевою угодою чи колективним договором, або Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік та Кабінетом Міністрів України визначено порядок сплати професійних пенсійних внесків на користь працівників бюджетних установ.

II. Бюджетні установи щорічно, починаючи з 2014 року, при плануванні кошторису та бюджетного запиту на бюджетний період, визначають обсяг коштів, необхідних для сплати професійних пенсійних внесків на користь працюючих в таких установах осіб, на яких поширюється дія цього Закону.

III. Кабінету Міністрів України:

1) у тримісячний строк із дня опублікування цього Закону:

розробити та затвердити типові професійні пенсійні плани для осіб, на яких поширюється дія цього Закону;

подати до Верховної Ради України проект Закону про розміри професійних пенсійних внесків на користь осіб, визначених цим Законом;

розробити та затвердити форму реєстраційної картки учасника професійної пенсійної системи, а також інших документів, передбачених цим Законом;

2) у шестимісячний строк із дня опублікування цього Закону привести свої нормативно-правові акти і забезпечити розробку та приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади власних нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

IV. До приведення у відповідність із цим Законом закони України та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

V. Внести до законодавчих актів України такі зміни:

1. У Законі України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 49 – 51, ст. 376):

1) абзац четвертий частини першої статті 2 доповнити реченням такого змісту: “У рамках системи недержавного пенсійного забезпечення через обов’язкову професійну пенсійну систему здійснюється пенсійне забезпечення осіб, зайнятих на роботах із шкідливими та важкими умовами праці, виконання яких дає право на призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугу років, шляхом сплати роботодавцями обов’язкових професійних пенсійних внесків на користь таких осіб до недержавного пенсійного фонду.”;

2) доповнити частину третю статті 21 пунктом 5 такого змісту:

"5) частина персональної облікової картки, яка відображає стан індивідуального професійного пенсійного рахунку учасника професійної пенсійної системи:

розмір та сума сплачених обов’язкових професійних пенсійних внесків;

ознака особливих умов праці, категорія професійного пенсійного плану;

сума заробітної плати (доходу), з якої сплачені обов’язкові професійні пенсійні внески;

чиста вартість пенсійних активів;

загальна кількість одиниць професійних пенсійних внесків;

сумарний розмір інвестиційного доходу за попередні періоди;

сума одноразової професійної пенсійної виплати;

сума щомісячної професійної пенсійної виплати на пільговий пенсійний період;

сума щомісячної професійної пенсійної виплати інвалідам на період встановлення інвалідності;

реквізити страхової організації, з якою укладений договір страхування довічної пенсії за рахунок обов'язкових професійних пенсійних внесків;

сума коштів, перерахованих страховій організації, обраній застрахованою особою, для оплати договору страхування довічної пенсії;

дата укладення договору страхування довічної пенсії та розмір страхової виплати за цим договором;

сума коштів застрахованої особи, що перерахована до іншої страхової організації у випадках, передбачених цим Законом, і дата перерахування цих коштів;

сума пені, сплачена роботодавцем за несвоєчасне перерахування з його вини сум обов'язкових професійних пенсійних внесків;

сума відрахувань на адміністративні видатки;

відмітка про смерть застрахованої особи.";

3) у пункті 2 розділу XV:

абзаци перший і другий пункту, абзаци перший і другий підпункту 1 пункту викласти у такій редакції:

"Пенсійне забезпечення осіб, на яких поширюється законодавчий акт про запровадження обов'язкової професійної пенсійної системи здійснюється в порядку, встановленому законом.

При цьому за період зайнятості на роботах, в професіях та посадах, що дають право на призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугу років, який припадає на період до дати набрання чинності законодавчим актом про запровадження обов'язкової професійної пенсійної системи, призначається пенсія із солідарної системи відповідно до цього Закону при досягненні пенсійного віку та наявності стажу, передбачених Законом України "Про пенсійне забезпечення".

Для визначення права цих осіб на призначення пенсії за віком до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, страховий стаж на роботах, в професіях та посадах, що дають право на призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугу років до дати набрання чинності законодавчим актом про запровадження обов'язкової професійної пенсійної системи підсумовується із професійним пенсійним стажем, який припадає на період після набрання чинності зазначеним законодавчим актом.

Розмір пенсії відповідно до цього Закону визначається пропорційно тривалості страхового стажу на роботах, в професіях та посадах, що дають

право на призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугу років, який припадає на період до дати набрання чинності законодавчим актом про запровадження обов'язкової професійної пенсійної системи, виходячи із розміру пенсії, визначеного з урахуванням професійного пенсійного стажу за період зайнятості на зазначених роботах після дати набрання чинності законодавчим актом про запровадження обов'язкової професійної пенсійної системи. Розмір пенсії визначається відповідно до статті 27 з урахуванням норм статті 28 цього Закону в порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади в сфері праці та соціальної політики. При цьому пенсії осіб, призначені за роботу в професіях і на посадах, що дають право на призначення пенсії за вислугу років, обчислюються із заробітку, що дає право на призначення такої пенсії, і в період роботи на посадах, що дають право на таку пенсію, не виплачуються."

2. У Законі України "Про недержавне пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 2003, N 47-48, ст.372 ; 2006, N 13, ст.110):

1) у статті 1:

а) у абзаці п'ятнадцятому слова "цим Законом" замінити словом "законом"

б) доповнити статтю новим шістнадцятим абзацом такого змісту: "обов'язкові професійні пенсійні внески – кошти, які сплачуються роботодавцем до недержавного пенсійного фонду у грошовій формі у визначеному законом розмірі на користь учасника обов'язкової професійної пенсійної системи на умовах та у порядку, визначених законом."

Відповідно абзаци шістнадцятий – тридцять дев'ятий вважати абзацами сімнадцятим – сороковим;

2) у абзаці першому частини третьої статті 7 слова "цим Законом" замінити словом "законом";

3) у статті 20:

а) перше речення частини першої доповнити через кому словами "крім випадків, передбачених законом.";

б) у частині п'ятій:

- абзац перший доповнити через кому словами "крім випадків здійснення професійних пенсійних внесків на користь учасників обов'язкової професійної пенсійної системи";

- абзац другий частини п'ятої доповнити реченням такого змісту: "Розмір внесків до обов'язкової професійної пенсійної системи визначається законом.";

4) у абзаці четвертому частини шостої статті 21 слова "цим Законом" замінити словом "законом";

5) у статті 48:

а) у пункті 2 частини першої слова "цим Законом" замінити словом "законом";

б) перше речення частини третьої доповнити через кому словами "крім пенсійних внесків обов'язкової професійної пенсійної системи.";

б) у абзаці першому частини третьої статті 50 слова "цього Закону" замінити словом "закону";

7) у статті 51:

а) у частині п'ятій слова "цим Законом" замінити словом "законом";

8) у статті 55:

а) у другому реченні частини другої слова "цим Законом" замінити словами "законом";

б) частину п'яту доповнити новим абзацом такого змісту:

"У разі коли особа, яка є учасником обов'язкової професійної пенсійної системи припиняє трудові відносини з засновником або роботодавцем—платником корпоративного пенсійного фонду, що має право провадження діяльності за професійними пенсійними планами та вступає в трудові відносини з засновником або роботодавцем—платником іншого корпоративного пенсійного фонду, така особа може бути учасником кількох пенсійних фондів."

9) у пунктах 6, 8 і 9 частини другої статті 58 слова "цим Законом" замінити словом "законом";

10) у абзаці першому частини першої статті 59 після слів "цього Закону" доповнити словами ", професійними пенсійними планами відповідно до закону про обов'язкову професійну пенсійну систему";

11) частину першу статті 61 доповнити абзацом такого змісту:

"Особливості здійснення пенсійних виплат учасникам обов'язкової професійної пенсійної системи визначаються законом про обов'язкову професійну пенсійну систему.";

12) частину першу статті 62 доповнити абзацом такого змісту:

"При цьому за бажанням учасників фондів для укладання договору страхування довічних пенсій можуть бути підсумовані пенсійні кошти, обліковані на їх індивідуальних пенсійних рахунках з пенсійними коштами, облікованими на їхніх інших пенсійних рахунках: індивідуальному пенсійному рахунку, індивідуальному професійному пенсійному рахунку, відкритих у цьому чи іншому фонді, накопичувальному пенсійному рахунку Накопичувального пенсійного фонду загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.";

13) абзац четвертий частини першої статті 63 доповнити через кому словами "крім професійних пенсійних виплат учасникам обов'язкової професійної пенсійної системи.";

14) у абзаці п'ятому частини першої статті 64 після слова "обраний" доповнити словами "чи визначений законом (для учасників обов'язкової професійної пенсійної системи)";

15) у абзаці першому частини першої статті 65 після слів "учасника фонду" доповнити у дужках словами "(крім учасників обов'язкової професійної пенсійної системи)";

16) перше речення частини першої статті 66 доповнити словами "або законом";

3. У Законі України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" (Відомості Верховної Ради, 2002, N1, ст. 1, 2003, N14, ст.104, 2006, N 13, ст.110):

1) доповнити частину першу статті 28 пунктами 21 і 22 такого змісту:

"21) розраховує середній показник зміни чистої вартості одиниці пенсійних внесків недержавних пенсійних фондів та опубліковує його у встановленому ним порядку;

22) щомісячно опубліковує перелік недержавних пенсійних фондів, які мають право здійснювати діяльність за професійними пенсійними планами.";

4. Абзац перший частини першої статті 172 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001, N 25-26, ст.131) доповнити через кому словами " у тому числі грубе порушення зобов'язань по створенню належних, безпечних і здорових умов праці, умисне ухилення від проведення атестації робочих місць за умовами праці".

5. У Бюджетному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001, № 37-38, ст.189; 2006, № 1, ст.18; 2004, № 15, ст.218; 2005, № 5, ст.122; 2004, № 23, ст.323; 2005, № 4, ст. 103; 2005, № 10, ст.189; 2005, № 17-19, ст.267; 2006, № 9, ст..96; 2006; №.10-11, ст.96):

1) у підпункті "а" пункту 9 статті 87 після слів "встановлених законом;" доповнити словами "сплату до недержавного пенсійного фонду обов'язкових професійних пенсійних внесків на користь окремої категорії осіб, визначених законом";

6. У Законі України "Про податок з доходів фізичних осіб" (Відомості Верховної Ради України, 2003, N 37, ст.308, 2004, N 52, ст.564; 2006, N13, ст..110):

1) підпункт 1.12-1 пункту 1.12 статті 1 викласти в такій редакції:

«Пенсійний внесок – кошти, внесені до недержавного пенсійного фонду, страхової організації або на пенсійний депозитний рахунок до банківської

установи у межах недержавного пенсійного забезпечення відповідно до закону. Для цілей оподаткування пенсійний внесок не є збором на обов'язкове державне пенсійне страхування.

Під терміном «обов'язкові професійні пенсійні внески» розуміються професійні пенсійні внески, що сплачуються до недержавних пенсійних фондів, що мають право провадити діяльність за професійними пенсійними планами, у порядку та розмірах, визначених законом.»

2) у статті 4:

а) підпункт 4.2.4. пункту 4.2 доповнити підпунктом «г» такого змісту:

«г) роботодавцем, що сплачує обов'язкові професійні пенсійні внески;

3) у статті 9:

а) підпункт 9.8.3. пункту 9.8. статті 9 доповнити новим абзацом такого змісту:

«г) сума, яка перераховується за дорученням учасника професійної пенсійної системи до страхової організації для оплати договору страхування довічної пенсії згідно з законом».

7. У Законі України "Про оподаткування прибутку підприємств" (Відомості Верховної Ради 1995, N 4, ст. 28; 1995, N 38, ст.286; 1998, N 10, ст. 35; 1999, N 2-3, ст.21; 2000, N 39, ст.333;; 2001, N 4, ст.17; 2002, N 10, ст.78; 2003, N 12, ст.88; 2004, N 6, ст.38; 2004, N 52, ст.563):

1) підпункт 5.7.1. пункту 5.7. статті 5 викласти в такій редакції:

„5.7.1. До складу валових витрат платника податку відносяться суми збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, обов'язкових професійних пенсійних внесків до недержавних пенсійних фондів, які мають право провадити діяльність з професійними пенсійними планами, внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, нараховані на виплати, зазначені в підпункті 5.6.1 цієї статті, у розмірах і порядку, встановлених законом.”.

8. У законі України "Про охорону праці" (Відомості Верховної Ради, 1992, N49, ст.668; 1992, N49, ст.669; 1996, N31, ст. 145; 1999, N34, ст.274; 2003, N2, ст.10; 2004, N14, ст.205; 2004, N 17-18, ст.250; 2005, N7-8, ст.162; 2005, N17, N18-19, ст.267; 2006, N1, ст.18):

1) у першому реченні частини четвертої статті 6 після слів "якщо роботодавець" доповнити словами "у випадках, визначених законодавством, не забезпечує працівника необхідними засобами індивідуального захисту,";

2) у частині першій статті 7 слова "пільгову пенсію" замінити словами "пенсійну виплату на умовах, визначених законом";

3) у першому реченні частини першої статті 8 після слів "засоби індивідуального захисту" доповнити через кому словами "які забезпечують захист працівника від впливу шкідливих факторів на робочому місці."

**Голова Верховної Ради
України**